

Posudek bakalářské práce

Jméno a příjmení
studenta/ky:

Lukšová Hana

Osobní číslo:

Studijní program:

Psychologie

Studijní obor:

Arteterapie

Katedra:

Ateliér arteterapie

Akademický rok:

2022/2023

Název práce:

Počátky výtvarného zobrazování u dětí

Oponent/tka
práce:

PaedDr. Evžen Perout

Hlediska hodnocení

Obsahová úroveň práce

Formulace cílů:

cíle jsou jasně formulovány

1	2	3	N
☒	☐	☐	☐

cíle nejsou korektně formulovány

Struktura práce odpovídá cílům:

zcela odpovídá

1	2	3	N
☒	☐	☐	☐

neodpovídá

Jednotlivé části práce:

jsou pro celek podstatné

1	2	3	N
☒	☐	☐	☐

nejsou podstatné

Teoretická a empirická část práce jsou:

provázané

1	2	3	N
☒	☐	☐	☐

neprovázané

Naplnění cílů práce:

cíle práce naplněny

1	2	3	N
☒	☐	☐	☐

nenaplněny

Způsob zpracování

Zvolené metodologické řešení:

	1	2	3	N	
odpovídá cílům práce	☒	☐	☐	☐	neodpovídá cílům práce

Adekvátní použití výzkumných metod, metodických postupů:

	1	2	3	N	
zcela adekvátní	☒	☐	☐	☐	neadekvátní

Způsob prezentace problému/tématu:

	1	2	3	N	
přiměřený a jasný	☒	☐	☐	☐	neodpovídá typu práce, není srozumitelný

Úroveň interpretace a diskuze k řešenému problému:

	1	2	3	N	
dostatečná	☒	☐	☐	☐	nedostatečná

Propracovanost práce:

	1	2	3	N	
práce je ve všech svých částech přiměřeně propracovaná	☒	☐	☐	☐	některé části práce nejsou dostatečně dopracované, dokončené

Práce se zdroji

Práce s odbornou literaturou:

	1	2	3	N	
výborná	☐	☒	☐	☐	nedostatečná (neodpovídající)

Aktuálnost použitých zdrojů:

	1	2	3	N	
zdroje jsou aktuální	☒	☐	☐	☐	zdroje nejsou aktuální

Zahraniční zdroje:

	1	2	3	N	
práce obsahuje relevantní zahraniční zdroje	☐	☒	☐	☐	práce neobsahuje zahraniční zdroje

Relevance a validita zdrojů:

	1	2	3	N	
relevantní	☒	☐	☐	☐	nerelevantní

Citační norma:

	1	2	3	N	
zcela dodržena	☒	☐	☐	☐	nedodržena

Jazyková úroveň práce

Stylistická vyspělost:

	1	2	3	N	
odpovídá úrovni odborného stylu	☐	☒	☐	☐	neodpovídá požadované úrovni

Gramatická úroveň:

	1	2	3	N	
neobsahuje gramatické chyby	☐	☒	☐	☐	obsahuje velké množství gramatických chyb

Odborný jazyk:

	1	2	3	N	
používá výborně	☐	☒	☐	☐	nepoužívá

Formální úroveň práce

Rozsah práce:

	1	2	3	N	
odpovídá	☒	☐	☐	☐	neodpovídá stanoveným požadavkům

Práce obsahuje požadované náležitosti:

	1	2	3	N	
obsahuje	☒	☐	☐	☐	neobsahuje

Grafická úroveň práce:

	1	2	3	N	
vyhovující	☒	☐	☐	☐	nevyhovující

Struktura a členění práce:

	1	2	3	N	
vyhovující	☒	☐	☐	☐	nevyhovující

Další hodnocení

Kvalifikační práce je věnována počáteční fázi vývoje dítěte, v kontextu základních vývojových aspektů (vývoj v oblasti motorické, kognitivní, emoční a psychosociální) je sledován raný vývoj výtvarného projevu. V první kapitole autorka připomíná historické souvislosti zájmu o dětskou kresbu. Zmínku o kulturním významu nástěnných jeskynních maleb je možné, kromě jiného, vnímat také v souvislosti s první vlnou zájmu umělců o dětský výtvarný projev na rozhraní 18. a 19. stol., zájem vědců o tento fenomén je datován později, patrný je ke konci 19. stol., kdy se objevuje řada významných monografií s tématem ontogeneze výtvarného projevu (Cook, Ricci, Perez, Sully a další). Tento zájem je jistě třeba spojit i s celkovou proměnou tehdejší společnosti, která přinesla dosud neřešené téma dítěte a dětského světa. Vhodná v této souvislosti je autorčina připomínka významu J. A. Komenského a jeho knihy „Informatorium školy mateřské“.

V dalším textu se autorka spíše přiklání ke kognitivní koncepci vývojového pohledu na dětskou kresbu a

malbu, která základně čerpá z výzkumů švýcarského psychologa J. Piageta. Jeho poznatky v oblasti kognitivního vývoje byly často aplikovány i na výtvarný projev a jsou základem pro některé hodnotící metody založené na kresebném projevu. Jedním z představitelů aplikující Piagetovu vývojovou koncepci v oblasti dětského výtvarného projevu je autorkou zmiňovaný rakouský pedagog V. Löwenfeld. Je možné doplnit, že kognitivní pojetí ontogeneze dětského výtvarného projevu je jen jednou z možných koncepcí, zmínit lze koncepcí vizuální (Arnheim, Golomb, Fein) a konfigurační koncepcí, které čerpají ze srovnávacích mezikulturních studií a akcentující vliv kulturního kontextu, v němž dítě vyrůstá (Kellogg, Wilson, Alland). Vzhledem k preferenci výše zmíněného lineárního vývojového pojetí V. Löwenfelda by bylo vhodné zdůvodnění této volby.

Jako přínosnou vnímám výzkumnou část práce, která je koncipována jako kvalitativní sonda. Je založena na spolupráci s matkami dětí a je sledován nejen samotný počátek a charakter raného výtvarného projevu dětí, ale pozornost je věnována podnětům a typu podpory ze strany rodičů. S nimi je veden polostrukturovaný rozhovor, získám jsou doplňující informace umožňující lépe mapovat celý proces vývoje ve sledovaném období. Zkušenost, kterou výzkum zprostředkoval, se ve velké míře týká jednotlivých fází čmáraní, autorka zmiňuje význam tohoto procesu pro postupné objevování a pochopení symbolické funkce výtvarného vyjadřování u dětí. Vznikající podoba odkazu na zobrazovanou realitu je u zvoleného vzorku dětí mnohokrát patrná a důležitost posunu z presymbolické etapy k etapě symbolické je autorkou vnímána. Rovněž je přínosné konstatování o významu podpory rodičů, která může sehrát roli ve zmiňovaném časovém posunu počátků prvních výtvarných aktivit.

Dovolil bych si zmínit zkušenost zmiňovanou na str. 69, kdy po dotazu matky dítě doplnilo detaily obličeje. Výzkumy dětského výtvarného projevu totiž potvrzují, že děti vědí o zobrazovaných předmětech a osobách více, než zobrazují. Pro vznik a podobu formálních charakteristik dětských kreseb je významný i vliv použitých výtvarných prostředků. Těmto skutečnostem se věnují výše zmíněná vizuální koncepce dětské ontogeneze (Arnheim, Golomb). V souvislosti se zmínkou o vlivu použitého média je škoda, že autorka předložené kvalifikační práce zůstala jen u zmínky ohledně modelování u dětí (str. 59), tento typ projevu má totiž vlastní vývojové zákonitosti a specifika.

Doplňující otázky: co je to ambidextrie (ambilateralita) a jak se v dětském věku projevuje? Lze nějak zdůvodnit, proč se u dětí v pokusech o kresbu člověka (hlavonožci) objevují dříve nohy než ruce (viz str. 68)? Jaký vliv má na dětský výtvarný projev práce s ilustracemi? V čem ještě může být téma kvalifikační práce přínosné pro práci arteterapeuta (viz str. 78).

Závěr

Navrhovaná klasifikace slovně:

výborně

velmi dobře

dobře

nevyhověl/a

Práce splňuje základní požadavky na tento typ prací, a proto ji doporučuji k obhajobě:

ANO

NE

Datum:

21.1.2023

Podpis oponenta/ky práce:

